

Romų veidą iškreipia Vilniaus taboras

Arkelta iš 1 psl.

Simona KVEDERYTĖ
simona.keskrasta.lt

Trūksta išsilavinimo

Tautinių mažumų departamentui, Šiauliuose gyvena 224 romai.

Viešosios įstaigos Romų integracijos centro vadovė Konsuela Mačiulevičiūtė su Šiaulių apskrities romų bendruomenėmis dirba nuo 2008 metų. Jos teigimu, regione gyvenantys romai nekuria taborų, neišsišoka, gyvena ramiai.

Konsuela pasakoja, kad asocialiai gyvena tik kelios Šiaulių romų šeimos. Nors dauguma gyvena iš pašalpų, prisiduria augindami gyvulius – karves, ožkas, arklus. Kiti prekiauja – vaikšto po namus arba dirba turguje. Turtingiausieji perka sklypus, stato namus ir juos pardavinėja.

„Ankstesniais laikais išsilavinimo tiek ne-reikėjo nei romams, nei lietuviams. Tada romai dirbdavo. Imdavosi amatų, verslo. Tai – romų kraujyje. Dabar išsilavinimas yra būtinas. Prie to romai dar neįprato. Daugelis mokyklą palieka 16–17 metų, nes susiranda galimybių užsidirbti ir sumažinti nepastatymai gyvenančių tėvų našta“, – pasakoja Konsuela.

Palikus mokyklą prasideda bėdos: neišsilavinusiam jaunimui sunku darbą susirasti. Dažnas neturi įgūdžių jo ieškoti – nežino, kaip rašyti gyvenimo aprašymą, bendrauti su darbdaviais.

Visuomenės požiūris

Konsuela neslepia: nors visuomenės požiūris į romus keičiasi, dar pasitaiko atvejų, kai darbo jie negauna ir dėl savo tautybės. Mar negatyvų romų veidą formuoja Vilniaus taboras.

„Pamenu, anksčiau, kai dar mokiausi Konservatorijoje, vasara bandžiau įsidarbinti pardavėja prekybos centre. Iš pradžių mane priėmė. Kaip numato įstatymus, pasitikrinau sveikata, pristačiau dokumentus. Tada dar pasiteiravo, kokia mano tautybė. Pasakiau, kad romė. Iškart gavau atsakymą, kad darbo man čia nėra“, – pasakojo Konsuela.

Jos teigimu, problemų kyla ir dėl vairuotojų pažymėjimo – jis ypač reikalingas versluojantiems romams. Tačiau jie brangius kursus neturi pinigų, tad dažnas važinėja be dokumentų. Dėl to gauna baudas, kurias išieško antstoliai.

Konsuela sako, kad dauguma Šiauliuose gyvenančių romų – vidutinio ar pensinio amžiaus. Jaunimo čia nėra daug. Kur kas daugiau jų gyvena Joniškio rajone, Panevėžio apskrityje.

Nemažai jaunimo emigravo į užsienį. Ten darba rasti jiems yra kur kas lengviau.

„Priešingai nei Lietuvoje, užsienyje niekas nekrepia dėmesio į tautybę. Išsilavinimo reikalavimai – mažesni. Pavyzdžiui, žmonėms, norintiems dirbti Anglijos gamyklose, statybose, praktiškai užtenka mokėti pasakyti „hello“ ir „goodbye“. Šiauliuose nei valdytojams keltami aukšti reikalavimai“, – stebisi K. Mačiulevičiūtė.

Bus tarpininkė

Tautinių mažumų departamentas nuo rugpjūčio pradės vykdyti romų integracijos projektą, kuriame dalyvaus Šiaulių, Vilniaus, Panevėžio miestai, Marijampolės bei Salčininkų rajonai. Kiekviename dirbs po vieną tarpininką – dar 2014 metais specialiai apmokyta romų bendruomenės atstova. Jam bus mokamas minimalus mėnesinis atlyginimas.

Tarpininku Šiauliuose bus K. Mačiulevičiūtė. Ji palaikys ryšį tarp romų ir Savivaldybės. Abi pusės galės kreiptis į ją dėl įvairių klausimų, problemų.

„Iki šiol aš tą darbą atlikau be atlygio. Kar-

Gediminas JARANAUSKO nuotr.

POŽIŪRIS: Viešosios įstaigos Romų integracijos centro vadovė Konsuela Mačiulevičiūtė sako, kad dauguma Šiaulių miesto romų gyvena iš pašalpų ir gyvulininkystės, prekybos – jiems rasti darbą sudėtinga dėl išsilavinimo stokos bei neigiamo visuomenės požiūrio.

rai, nors ne dažnai, būna, kad romai kreipiasi į mane dėl socialinių pašalpų ar dėl renginių. Su Šiaulių savivaldybe šiek tiek bendradarbiaudavom“, – sako Konsuela.

Ji, kalbėdama apie romų integracijos būtinybę, akcentuoja jaunimą. Būtent jam reikia padėti, paskatinti. Vyresnių romų nuostatai ir požiūris yra sudėtingai keisti.

Per metus situacija nepasikeis

Tautinių mažumų departamento Ryšių su tautinėmis bendrijomis skyriaus vyriausioji specialistė Gražina Sluško sako, kad Šiauliai pasirinkti ne dėl to, kad čia gyvena didžiausia romų bendruomenė. Jų, pavyzdžiui, Kaune ir Klaipėdoje yra kur kas daugiau.

„Šiauliuose romų gyvena tikrai nemažai. Bet mums svarbu buvo, kad čia būtų romų atstova, už kurio mes galėtume „užsikabinti“. Reikėjo veiklaus žmogaus. Negalime skirti pusės metų romų bendruomenės atstovo paieškai“, – pasirinkimą paaiškina specialistė.

G. Sluško sako, kad projekto metu bus organizuojami mokymai savivaldybių atstovams, socialiniams darbuotojams, mokytojams, dirbantiems su romų vaikais. Specialūs kursai bus skirti ir romų tautybės moterims – taip jas siekiama įtraukti į visuomeninį gyvenimą.

„Per metus problemų neišspręsi. Reikia nuolat ir sistemingai dirbti“, – pripažįsta G. Sluško.

Jos teigimu, viena pagrindinių romų integracijos problemų – ankstyvos santuokos. Dalis mergaičių meta mokyklą, išteka, gimdo vaikus, sulaukusios vos 14 metų. Panašaus amžiaus ugdymo įstaigas palieka ir berniukai – dažniausiai dėl darbo ar nenoro mokytis.

Negalintys užsidirbti nesugeba išlaikyti normalaus būsto – kenčia skurdą, kuria taboras.

„Integracijai trūksta finansavimo. Tam, kad gaurume naudos, rezultatų, padėtume romams, neužtenka sukurti programų. Be to, reikia šviesti visuomenę, skatinti toleranciją“, – sako G. Sluško.

Projektas bus vykdomas iki 2017 metų gegužės mėnesio. Iš viso tam atlieka daugiau nei 68 tūkstančiai eurų europinės paramos.

Projektas yra dalis 2015–2020 metų veiksmų plano, skirto romų integracijai į darbo rinką. Į planą įtraukta įsidarbinimo pagalba, mentorystė, nemokami vairavimo, anglų kalbos ir kompiuterinio raštingumo kursai, sporto užsiėmimai, siuvėnėjimas, muzikiniai renginiai, muzikos mokymai ir kita.

Šiauliuose vyksiančiuose nemokamuose vairavimo kursuose galės dalyvauti dešimt romų. Kompiuterinio raštingumo kursų lankys 15 bendruomenės narių. Lapkričio mėnesį planuojamas romų jaunimo muzikos festivalis.

Lietuvos bankas: šalies BVP šiemet augs 2,6 procento

Lietuvos bankas (LB) nekeičia pavasario šalies ūkio augimo prognozės ir teigia, kad šiemet Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) augs 2,6 procento. Kitų metų ūkio augimo prognozė sumažinta nuo 3,4 iki 3,3 procento.

Lietuvos banko atstovų teigimu, šiemet Lietuvos BVP augs sparčiausiai Baltijos šalyse, nes Latvijos centrinis bankas prognozuoja 2 proc. augimą, Estijos – 1,8 proc. Šių metų infliacijos prognozė Lietuvos bankas pakėlė nuo 0,4 iki 0,9 proc.

Anot banko finansų ekspertų, prie Lietuvos ūkio augimo šiemet labiausiai prisidės augantis vidaus vartojimas, taip pat gerėjantys eksporto rodikliai ir mažos palūkanų normos, kurios visų pirma stimuliuoja būsto rinką.

„Investicijos į gyvenamuosius pastatus sudaro 13 proc. visų investicijų ir per paskutinius trejus metus investicijos į gyvenamuosius pastatus išaugo trečdaliu – tai skatina ekonomikos aktyvumą šalyje“, – sako Lietuvos banko Ekonominių ir finansinio stabilumo tarnybos direktorius Gediminas Šimkus.

Nepaisant teigiamų ūkio augimo prognozių, ekonomistai įspėja, kad ilgalaikiam tvariam ekonomikos augimui pavojų gali kelti sparčiau už darbo našumą augantys atlyginimai. G. Šimkus teigimu, nuo 2010 m. darbo užmokesčio Lietuvoje vidutiniškai augo 26,2 proc., o darbo našumas – tik 11 proc., kainos augo 8,3 proc.

„Jeigu darbo užmokesčio auga sparčiau nei našumas, verslininkas greičiausiai sieks padidinti kainas, – aiškino G. Šimkus. – Bet ne visada galima padidinti kainas dėl konkurencijos (...) tai reiškia, kad arba reikia sustaityti su mažesniu pelnu, arba pagaminti mažiau, parduoti mažiau, atitinkamai ilgainiai samdyti mažiau ir tokiu būdu mažes spaudimą darbo užmokesčio didėjimui“.

Lietuvos banko valdybos pirmininko pavaduotojo Raimondo Kuodžio teigimu, nemažą verslo problemą visų pirma išryškės regionuose, kur vartojimas nebuvo toks didelis, kad skatintų darbo efektyvumą.

„Pajamos nurodo, kiek gali išleisti (pinigų), o regionuose dominuoja pensininkai, kurių pajamos mažos. Tikėtis čia rimto paklausos augimo sunkiai įmanoma. Verslas regionuose, ypač jei jis orientuotas į vidaus vartojimą, retai kada gali būti našus“, – kalbėjo R. Kuodis.

ELTA,
„Šiaulių krašto“ inf.